

Nr 462.

Av herr **Hedlund** i Rådomb, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 132, angående anskaffande av ytterligare en statsisbrytare m. m.

I anslutning till Kungl. Maj:ts proposition nr 132 till innevarande års riksdag angående anskaffande av ytterligare en statsisbrytare m. m. anföres följande.

Genomgående betonas i yttrandena över 1941 års isbrytareutrednings betänkande betydelsen för näringslivet och befolkningen i Norrland och därmed även för landet i dess helhet av en förlängd skeppningssäsong från de norrländska hamnarna.

Särskilt länsstyrelserna i de fyra norrländska kustlänen understryka starkt denna mening. Även ett stort antal näringsorganisationer ha givit uttryck åt samma uppfattning. Malmen och framför allt trävarorna i denna landsända finge anses representera en så betydande del av landets export att hänsynen härtill mer än väl motiverade extra åtgärder av ifrågavarande art, och härtill komme att man numera hade att räkna med även tillkomsten av en tung industri i Norrland, heter det bl. a.

Även departementschefen vitsordar betydelsen för vårt lands näringsliv av att skeppningssäsongen i Norrland kan utsträckas. Frågan om en förbättrad isberedskap på norrlandskusten genom anskaffande av ytterligare en havsisbrytare — utöver den i propositionen och för landets södra delar avsedda — vore enligt departementschefens mening förtjänt av uppmärksamhet. Resultatet av den rationalisering av isbrytningsverksamheten och den utökning av isbrytarmaterielen, varom propositionen innehåller förslag, borde emellertid avvaktas innan slutlig ståndpunkt toges till frågan. Härför finge också anses tala förutom det statsfinansiella läget även det förhållandet, att knappheten på materiel skulle lägga svårigheter i vägen såväl för byggande av isbrytare som för handelstonnagets isförstärkning.

I fråga om betingelserna för en förlängd skeppningssäsong från de norrländska hamnarna ger såväl utredningen som vissa yttranden vid handen, att härför erfordras icke blott tillräckligt antal havsisbrytare, utan även tidsenliga anordningar för lossning och lastning, tillgång till lokala isbrytare med större isbrytande förmåga än som för närvarande finnes och till isförstärkt handelstonnage.

Oavsett vilken uppfattning man hyser angående den vikt som bör tillmätas

departementschefens argument för att tills vidare låta anstå med byggande av en särskild norrlandsisbrytare, torde med fog kunna göras gällande, att det vore värdefullt att erhålla ett uttalande från statsmakternas sida angående den omfattning, som man för den närmaste framtiden kan påräkna, att statens isbrytarverksamhet kommer att erhålla utanför norrlandskusten. Särskilt Kooperativa förbundet har starkt framhävt betydelsen härav. De hinder för en utsträckt skeppningssäsong i Norrland som — frånsett den otillräckliga statliga isbrytarverksamheten — förefinnas äro av den art, framhålles det i förbundets yttrande, att en garanterad utsträckning av seglationstiden skulle stimulera till deras avhjälpande. Riktigheten av denna uppfattning lär knappast kunna bestridas. Det torde till och med förhålla sig så, att utan en dylik garanti kan man knappast förvänta åtgärder av någon betydelse vare sig för anskaffande av isförstärkt tonnage eller för anordnande av kajer för vinterlastning.

Beträffande de krav man bör ställa på ett program för isbrytningen utefter norrlandskusten må framhållas, att detta för att fylla sin uppgift i nu antytt hänseende icke får ha en alltför vag avfattning. Isbrytarutredningens program innehåller för Norrlands vidkommande, att varje år havsisbrytning i regel bör komma till utförande genom statens försorg i den omfattning, som erfordras för åstadkommande av en med hänsyn till näringslivets behov och isförhållandenas beskaffenhet rimlig förlängning av sjötrafiken på norrländska hamnar. Om detta uttalande kan visserligen sägas, att inom ramen för det samma inrymmes i stort sett vad man skäligen kan fordra, åtminstone om det får tolkas så att för vissa delar av Norrland avsikten är att söka åstadkomma öppet vatten hela vintern. (Jfr departementschefens uttalande å sid. 40 i prop.) Men för att stimulera näringslivet till kapitalinvesteringar i lämpligt handels-tonnage och erforderliga hamnar är uttalandet allt för allmänt hållet.

Att i en riksdagsmotion detaljerat skissera upp linjerna för ett dylikt program torde icke, lika litet som under riksdagsbehandlingen, vara möjligt. Den rätta formen för erhållande av förslag till sådant program torde vara en statlig utredning. I direktiven för en sådan utredning borde även — om väckta motioner angående byggande av en särskild Norrlandsisbrytare icke skulle vinna riksdagens bifall — ingå, att, försåvitt för en efter förhållandena skälig isbrytning efter norrlandskusten erfordras ytterligare en statsisbrytare, ritningar och övriga detaljförslag för en sådan borde utarbetas.

Jag tillåter mig hemställa,

att riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 132 till innevarande års riksdag måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning för upprättande av ett detaljerat program för statens verksamhet med avseende å isbrytningen utefter norrlandskusten, vid vars upprättande skälig hänsyn tages till den betydelse Norrlands

näringsliv har för hela vårt lands ekonomiska liv, samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 11 mars 1944.

G. Hedlund,
Rådom.
